

Stiftelsesloven § 19 og styrets vedtak om utdelinger - tolkningsuttalelse

Bakgrunn

Stiftelsestilsynet har mottatt flere henvendelser knyttet til stiftelseslovens § 19 og kravet om at styret skal vedta stiftelsens utdelinger. En tilbakevendende problemstilling er hvordan stiftelser skal håndtere løpende forespørsler om mindre pengebeløp som skal støtte arrangementer mv. i nær framtid. Stiftelsene forklarer at de ikke har tilstrekkelig ressurser til å samle styret for å vurdere alle slike utdelinger og innen ordinært styremøte er avholdt vil det ofte være for sent. Et annet eksempel er boligstiftelser. Der har vi fått tilbakemeldinger om at det kan være praktisk utfordrende for styret å vedta hver enkelt tildeling av bolig og utskifting av leietakere.

Stiftelsene stiller derfor spørsmål om hvilken arbeidsfordeling de kan ha mellom daglig leder/administrasjonen og styret for å håndtere slike utdelinger/tildelinger. Mer generelt kan det sies at mange lurer på om stiftelsesloven § 19 krever at den konkrete mottakeren alltid skal gå fram av styrets vedtak.

Stiftelsestilsynet har vurdert denne problemstillingen og funnet det hensiktsmessig å publisere denne tolkningsuttalelsen. Uttalelsen gjelder bare utdelinger, dvs. enhver overføring av verdier som direkte eller indirekte kommer en person til gode og som ikke er gjensidig betingende. Våre vurderinger forutsetter at styret har fulgt reglene om saksbehandling i stiftelsesloven § 31 flg. og at utdelingene ligger innenfor formålet til stiftelsen.

Problemstilling og rettslig utgangspunkt

Stiftelsesloven § 19 først ledd bestemmer at «utdeling av stiftelsens midler vedtas av styret».

Forarbeidene legger videre til grunn at denne kompetansen ikke kan delegeres:

«Etter første ledd første punktum er det styret som har myndighet til å treffe vedtak om utdelinger av stiftelsens midler. Bestemmelsen innebærer at kompetansen ikke kan legges til andre organer ved delegasjon.»

Regelen er i utgangspunktet klar: Alle utdelinger, små og store, må ha grunnlag i et styrevedtak og kompetansen kan ikke delegeres.

På den annen side må det være klart at det er tilstrekkelig med et vedtak i styret. Styret behøver ikke administrere eller gjennomføre utdelingen utover vedtaket. Det er derfor ikke noe i veien for at daglig leder/administrasjonen gjennom forslag og innstillinger til styret i praksis utfører det meste av arbeidet. Det kan også nevnes at reglene om saksbehandling åpner for at styret kan fatte nødvendig vedtak gjennom skriftlig behandling eller lignende, uten å møtes.

Det framgår ikke av bestemmelsen hvilke krav som stilles til styrevedtaket utover at styret ikke kan fatte delegasjonsvedtak. Spørsmålet er heller ikke tatt opp i forarbeidene eller juridisk teori.

I denne tolkningsuttalelsen tar derfor Stiftelsestilsynet stilling til hvilke materielle krav som må stilles til styrets vedtak. Kreves det alltid at styrevedtaket skal angi den konkrete mottakeren? Kreves det at vedtaket i seg selv stifter en rett for tredjeperson/mottaker eller kan det tenkes en form for rammevedtak/bevilgningsvedtak. Hvilke krav skal i så fall stilles til et rammevedtak? Fra en mer praktisk synsvinkel kan spørsmålet også formuleres som; når er utdelingen vedtatt? Og hvor går grensen mellom det å vedta en utdeling og det å gjennomføre den vedtatte utdelingen?

Kravet til styrevedtaket i praksis

Hensynene bak kravet om at utdelinger skal styrebehandles kommer ikke direkte fram av lov eller forarbeider. Det er imidlertid naturlig å legge til grunn at bestemmelsen er en forlengelse av stiftelsesloven § 30 som slår fast at styret i en stiftelse skal sørge for at stiftelsens formål ivaretas og at utdelinger foretas i samsvar med vedtektene. Samtidig er det styret som skal påse at regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.

Utgangspunktet må være at det er styret i en stiftelse som er ansvarlig for at de har fattet et vedtak som er dekkende for stiftelsens utdelinger. Det avgjørende for om lovens krav er oppfylt må derfor være om styret gjennom sitt vedtak foretar de nødvendige vurderinger og utøver det nødvendige skjønn som sikrer kontroll med at stiftelsens utdelinger er i tråd med formålet og i balanse med stiftelsens kapitalsituasjon.

Som en rettesnor vil det etter Stiftelsestilsynets oppfatning være naturlig for stiftelsene å ta utgangspunkt i at enhver beslutning der en stiftelsen forpliktes overfor en tredjeperson, det vil si at alle beslutninger som innebærer at mottaker får krav på utdelingen, skal fattes av styret.

I praksis innebærer dette at for å sikre at skjønnsutøvelsen og kontrollen blir liggende hos styret bør det etter at styrevedtaket er fattet være tilstrekkelig klart:

- hvem eller hva skal utdelingene gå til,
- hvor mye som skal deles ut,
- når det skal deles ut.

Hvor omfattende og detaljert et styrevedtak må være på disse punktene vil avhenge både av formålet i stiftelsen og utdelingenes karakter.

Den sentrale problemstillingen i dette notatet er om styrevedtaket alltid må angi den konkrete mottakeren. Som oftest vil og bør styrevedtaket klart angi *hvem* som er den konkrete mottakeren av en utdeling. Mottaker av en utdeling er viktig og i mange stiftelser er mottakeren også helt sentral. Dette gjelder særlig for stiftelser som deler ut priser, men det vil også i mange tilfeller være sentralt i stiftelser som deler ut midler til organisasjoner eller lignende som arbeider innenfor et bestemt formål.

Det finnes stiftelser som kun deler ut til ett formål og en mottaker. I slike stiftelser må det for eksempel kunne være tilstrekkelig for styret å fatte et årlig vedtak om størrelsen på utdelingene selv om selve utbetalingene skjer i flere omganger.

Stiftelsestilsynet legger videre til grunn at det finnes utdelinger der den konkrete mottakeren er underordnet så lenge denne faller inn under en nærmere bestemt formålskategori. Et eksempel her er boligstiftelsene. De kan ha som formål å leie ut boliger til en nærmere bestemt kategori leietakere. Denne kategorien vil være viktig for stiftelsens formålsrealisering, men den konkrete personen er ofte ikke så viktig så lenge den hører inn under kategorien. I slike stiftelser vil det etter Stiftelsestilsynets oppfatning kunne være tilstrekkelig at styret bestemmer kategorien og evt. andre mer detaljerte kriterier, men at selve tildelingen av leilighet og utskiftninger blir besluttet av daglig leder/administrasjonen.

Stiftelsestilsynet mener at samme arbeidsfordeling bør kunne benyttes av stiftelser som ønsker å kunne imøtekomme løpende henvendelser om små pengebeløp. Dersom det av praktiske eller økonomiske grunner er vanskelig å samle styret for et konkret styrevedtak på hver slik utdeling, vil styret kunne utøve betryggende kontroll ved å bestemme detaljerte rammer for slike utdelinger. Stiftelsestilsynet vil presisere at det er viktig at styret lager gode retningslinjer, det vil for eksempel ikke ligge innenfor loven at styret uten videre bestemmer at alle utdelinger under et visst beløp besluttes av daglig leder. For å sikre at skjønnsutøvelsen og kontrollen blir værende hos styret bør rammen klar angi:

- en detaljert beskrivelse av det konkrete formålet det kan gis slike utdelinger til
- maksimalt beløp for hver enkelt utdeling
- maksimal årlig ramme for alle slike utdelinger

Rammen for mindre utdelinger bør fastsettes for korte perioder, maksimum ett år og styret må føre kontroll med at rammen holdes. I praksis bør alle slike foretatte utdelinger forelegges styret for gjennomgang.

Den type utdelinger som kan anses vedtatt med ramme bør etter vår vurdering ikke være de utdelingene som er helt sentrale for stiftelsens formålsrealisering, men utdelinger som i størrelse er marginale sammenlignet med stiftelsens totale årlige utdelinger.

En slik arbeidsfordeling forutsetter at skjønnsutøvelsen skjer i styret og at administrasjonen bare sjekker at mottakeren er innenfor kategorien og for øvrig oppfyller kriteriene og deretter gjennomfører utdelingen. Dersom administrasjonen er i tvil om kriteriene er oppfylt bør saken legges fram for styret.